

Budućnost je u rukama roditelja

Vrline su večne, stoga učimo decu pravom, bitnom.

Svet će spasiti jedino ljudi koji idu pravim putem

Duboko u sebi svi čeznemo za boljim svetom. Njega može stvoriti samo bolji pojedinac i upravo nam je stoga želja da objasnimo zašto je budućnost u rukama roditelja (i zajednice koja ima ulogu porodice).

Poznato je da čoveka određuju nasleđe, okolina u kojoj živi i vlastita aktivnost. Nepobitna je činjenica da se okolina u kojoj deca odrastaju poslednjih desetina godina suštinski promenila, i počela preterano da zagađaje i njihov unutrašnji svet:

- filmovima agresije, poplavom nasilnih videoigrica, nasiljem u svetu oko nas
- rušenjem vrednosti - časti i poštenja, ljudske reči, rada, odgovornosti, reda i discipline - kao uslova civilizovanog i humanog življenja, uvažavanja potreba drugog, istine i pravde
- s obezvređivanjem dolazi i odricanje od najvećeg dara ili svetinje – od života
- nametanjem pogrešnih vrednosti (zavisnost o potrošnji, materijalnim dobrima, snovi o lakoj zaradi - kladionice, nagradne igre, svet šou biznisa...), ponižavanjem samoga sebe zavisnošću o pušenju, alkoholu, drogi.

Ali, nije baš sve izgubljeno i crno. Porodica kao osnovna jedinica društva sve negativne uticaje može preobraziti u pozitivno, pre svega **ljubavlju, bliskošću i poverenjem**, jer roditelj najviše od svega želi dobro svom detetu (čak i ako to ne zna pokazati), a temelje izgrađene u porodici retko mogu ugroziti bilo kakvi drugi uticaji. Kao rezultat pozitivnih namera i nastojanja, stvara se bolji svet.

Stoga pokušajmo izdvojiti glavne uloge porodice, upućujući i na stvarne mogućnosti i načine ostvarenja boljeg, zdravog sveta kojim će dominirati duh telesnoga, duševnoga, socijalnoga i ekonomskog blagostanja, ali bez bolesti.

Stvaranje sistema vrednosti

Moralnost se, sa svim humanim vrednostima koje podrazumeva, usvaja pre svega u porodici, a svi drugi vaspitni uticaji tokom odrastanja samo su nadogradnja. Pošteno življenje izrasta iz porodice, isključivo učenjem na primeru, zajedničkim življenjem.

Od roditelja se usvaja odnos prema istini, poštenju, radu i odgovornosti, doslednosti i upornosti. U porodici se uči ljubav prema ljudima, uvažavanje ličnosti drugog s potrebama i željama, pravima i obavezama, empatiji i toleranciji. I najmanja deca razlikuju dobro od lošeg, a razgovorom o životnim situacijama dete uči što je i zašto ispravno, da ima pravo pogrešiti, da ima pravo na osjećanja, da ih treba izraziti, uči se da neodgovarajuće ponašanje zameni odgovarajućim i prihvatljivim. Lako će dete shvatiti i

to da svojim ponašanjem zadovoljavamo potrebe, što čine i drugi, kao i da se razgovorom uvek može pronaći dobro rešenje svakog problema.

Dete prihvata da će dobre namere imati i dobre posledice, čak i kad se tako ne čini u prvi mah. Uči prihvatanje svakog trenutka kao dragocenoga, a posebno je važno negovati stav zahvalnosti za sve što jeste i što imamo. Imamo uvek onoliko koliko je stvarno potrebno, a ljubav prema drugom čoveku treba praktično pokazati na različite načine. Podeliti možemo lepu reč, vreme, dobra dela (pomoć) kao i stvari i novac, ako imamo sreću da imamo više od onoga što nam je stvarno potrebno i da ih možemo deliti sa slabijima i nemoćnijima od nas, a to će stvarati osećaj korisnosti.

U sistemu vrednosti posebno mesto ima i isticanje vrednosti i veličanstvenosti života kao i briga o zdravlju tela (ishrana, dovoljno sna, kretanje i bavljenje sportom), jer je jedino zdravlje uslov blagostanja, sreće i sklada, ono je najviše dobro. Bez zdravlja sve postaje nevažno. Učeći na primeru, deca prihvataju odgovorno ponašanje prema svom i tuđem zdravlju. Treba stalno isticati i važnost usavršavanja duha i učenja - sticanja znanja, veština i vrlina u najširem smislu.

Bitno je vlastitim primerom podsticati dečju kreativnost, otkrivanje i istraživanje, čitanje i bavljenje kulturnim aktivnostima, negujući stav da smo bogatiji što više znamo, da je znanje stvarno bogatstvo i uslov vlastitog napretka, kao i napretka zajednice u celini.

Za humanije življenje nužno je podsticanje i uvažavanje slobode i odgovornosti, individualnosti (imati stav, biti svoj), potencijalne savršenosti i neponovljivost svakog bića, ali i prihvatanje različitosti, uz podsticanje širenja vidika, otvorenosti kao i izbegavanje svake isključivosti, ograničenosti ili zatvorenosti. Deca vrlo lako shvataju da svako ima pravo na svoj pogled na svet, na navike i interese kao i da je dostignuće civiliziranosti dopustiti svakom slobodu, dokle god nas se to ne tiče, to jest dok nas to ne ugrožava, a to se lako ilustruje zaključkom da je svet bogatiji što je u njemu više različitosti.

Ne zaboravimo ni važnost primera jačanja ekološke svesti, očuvanja okoline, svakog bića i naše planete Zemlje.

Fundamentalno poverenje

Osećaj sigurnosti u životu, osećaj da se svemir razvija kako je najbolje, da je život radost, užitek, otkrivanje, davanje, veličanstven i večan, da uvek ima smisao, da su životni problemi stepenice na putu napretka i da uvek imaju rešenje - uvek potvrđuje porodica.

Porodica je ljubav, sigurnost, bržnost, prihvatanje i kad nismo savršeni. Samo tako se uči prihvaćati i voleti sebe i druge, a kome je ukazano poverenje, retko će ga iznevjeriti.

U ova nemirna vremena, čak i kad nam je teško, pronađimo optimizma i potkrijepimo nadu mladih u neku lijepu budućnost, uz uvjerenje da je svatko kovač svoje sreće i jedini djelić svemira koji možemo promijeniti, a da sami stvaramo svoju realnost. Podstaknimo decu da imaju snove i ciljeve i daju sve od sebe da ih ostvare. Ističimo važnost životne radosti i sreće kao cilja života.

Zaboravlja se da je sreća duhovna kategorija, da je nema izvan nas i da se ne može kupiti i postići materijalnim, da smo ljudi samo s drugima i da ispunjenje donosi samo ono što je zaslužen, uz trud stečeno (sve što je vredno nije lako) i kad moje dobro pridonosi višem dobru. Negujmo veru u ljude kao dobra bića, učimo ih da pomažu i žele svakome bolje jer tako dobro raste (ono čemu posvećujemo vreme i energiju, raste). Tako svi postajemo zadovoljniji, stabilniji, smireniji. Tome svakako pridonosi isticanje važnosti vlastitog mira (mir počinje sa mnom), pa ih navikavamo na vežbanje opuštanja, što je alat i uslov postizanja mira.

Razvoj samopouzdanja

Samopouzdanje je ključ uspeha u životu, kao osećaj da smo vredni ljubavi i da smo sposobni. Najmanje se razlikujemo po mogućnostima i sposobnostima, razlika je u samopouzdanju, a porodica je, opet, temelj.

Deca koja visoko u nivou vrednosti imaju učenje (kao ljubav prema učenju i naviku, nužnu i trajnu životnu aktivnost našeg menjanja i usavršavanja), uvek će imati ugodnije iskustvo u svakoj novoj situaciji i više samopouzdanja.

U svemu je bitno kao polazište prihvatiti detetovu jedinstvenost, neponovljivost: upravo ovakvi bitni smo u svemiru jer bez nas ne bi bio isti. Dete ima pravo na vlastiti put i na ambicije. Najvažnije je otkrivati jake strane i darove deteta i u tome ga potsticati, pružajući mu priliku za bavljenje najraznovrsnijim aktivnostima i poslovima, bez nametanja poželjnih rezultata. Neka isproba najraznovrsnije hobije i vanškolske aktivnosti, one prave će ostati. Dosada je opasna. Iako deci treba akcija i izazov, jer zaokupljenost stvara ispunjenje, s aktivnostima ne treba preterivati.

Uvek treba imati na umu da je uspeh najbolji motiv. Sticanju vere u sebe pomaže toplije ophođenje, s više srca, afirmativno i optimistično. Suparništvo, konkurencija i upoređivanje uvek su štetni. Iako svoje mogućnosti i odrasli i deca mogu razviti samo ako imaju osjećaj poklonjenog poverenja, činjenica je da oko 90 posto nastavnika, roditelja i pretpostavljenih ima autoritarni stil vaspitanja i ponašanja. Poverenje se najbolje postiže odobravanjem i pohvalom (danas na jednu pohvalu dolazi 10 pokuda ili kazni!). Uspesna deca u svim aktivnostima dobijaju više pohvala, ohrabrenja, a manje kazni.

Strah je najveći neprijatelj učenja i razvoja samopouzdanja. U strahu mozak ne funkcioniše, on je blokiran za bilo kakvu aktivnost. Ako osećaju manje straha, biće i marljiviji; što je manje krutih pravila, biće fleksibilniji. Dete treba da zna granice (zahtevam jer te poštujem; ko traži više - stalo mu je), ali i ono ima pravo na kontrolu situacije. Važno je da roditelji izraze svoja očekivanja i dopuste detetu da izrazi osećaje.

Stoga, valja što češće pitati dete je li zadovoljno uspehom, aktivno slušati, uživati se u situaciju deteta, uvažavajući njegov napor, i uvek dopustiti da kaže - misli li da može bolje i želi li pokušati, a pogreške prihvatati kao deo učenja. Neodobravanje valja odlučno izraziti, ali ne osuđivati i prekoravati.

Istovremeno, bitno je da dete zna da je bezuslovno voljeno, i to mu treba često reći i pokazivati. Ako dete

ponovljeno radi nešto neuspješno, roditelj će pomoći da mijenja ponašanje pokazujući mu kako da se popravi i nudeći mogućnost izbora uz djetetovo predlaganje što više mogućnosti (razlozi za i protiv, predviđanje posljedica: što se može dogoditi ako...). Neka iskusi posljedice svog ponašanja, a loše neka pokuša nadoknaditi pozitivnim.

I, upamtimo, humor je začim života, daje odušak koji olakšava i najteže situacije.

Za stvaranje osjećaja samopouzdanja važne su i vještine koje se ne uče u školi (spremanje sobe, briga o autu, o kućnom ljubimcu, kuhanje i pranje posuđa), a svladavanje zadataka stvara ponos. Ne zaboravimo ni to da djeca imaju pravo na odmor, zabavu, druženje s vršnjacima, na prijateljstva i tajne.

Put do cilja vrijedniji je od cilja samog

Sve je bitno i svi smo važni jer se deca ugledaju na nas, a kako jedino primer vaspitanja (nema ničeg strašnijeg od mudrih reči praćenih lošim primerom), budimo im primer u svemu.

Ako ih ne podstičemo, možda i neće tražiti više u životu. Uvek treba pohvaliti trud, volju, pokušaj, pa i najmanju pozitivnu promenu, jer je put do cilja vredniji i od samog cilja.

Važno je da deca znaju da smo im podrška, da smo im zahvalni za učenje, iskustvo i ljubav koju su nam doneli u život i da nam je najvažnije da oni budu srećni i zadovoljni ljudi. Neka svaki tren žive ispunjeno. Podstičimo ih da maštaju, pomeraju granice, postavljaju ciljeve i lete za svojim snovima, težeći njihovom ispunjenju. Tako će postajati bolji ljudi, jer samo su srećni ljudi dobri, a dobrotu kao vrhunska vrlina je ono čega ima najmanje u svetu. A nedostaje i mira, poštenja i zahvalnosti.

Vrline su večne, učimo ih pravom, učimo ih bitnom. Svet će spasiti jedino ljudi koji idu pravim putem. Izbor je naš, svi smo odgovorni. Stoga budućnost dece doslovno jeste u rukama roditelja. Novi, humaniji i čoveka dostojan svet, u kojem će svako imati pravo na sreću, zdravlje i blagostanje, stvorice jedino deca koju vaspitamo u tom duhu.

No, ako nam se i učini da su mladi u nečemu negativni, "lošiji ili gori od nas", setimo se...

... "Živimo u dekadentnom vremenu. Mladi više ne poštuju roditelje. Drski su, nestrpljivi, posećuju taverne i nemaju nikakve samokontrole." (natpis iz egipatske grobnice, 3000 godina pre Hrista)

